

Sygn. akt VIII C 2863/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 kwietnia 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Anna Bielecka-Gąszcz

Protokolant: stażysta Patrycja Krupczyńska

po rozpoznaniu w dniu 6 kwietnia 2016 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko A. B.

o zapłatę

1. oddała powództwo;

2. zasądza od powoda (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz pozwanego A. B. kwotę 1.200 zł (jeden tysiąc dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt VIII C 2863/15

UZASADNIENIE

W dniu 7 maja 2015 roku powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., reprezentowany przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, wytoczył przeciwko pozwanemu A. B. w elektronicznym postępowaniu upominawczym powództwo o zapłatę kwoty 5.211,92 wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 7 maja 2015 roku do dnia zapłaty oraz wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu powód podniósł, że w dniu 19 marca 2014 roku zawarł z pozwanym umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych nr (...). Pozwany przyjął na siebie zobowiązanie o charakterze niepieniężnym do utrzymywania karty SIM, wydanej mu przy zawarciu umowy, w stanie aktywności przez cały okres, na który umowa została zawarta. Pozwany nie wywiązał się z postanowień umownych, na skutek czego umowa została rozwiązana z przyczyn leżących po stronie abonenta, zaś karta SIM dezaktywowana. Pozwany nie wykonał zatem przyjętego na siebie zobowiązania niepieniężnego, na skutek czego powód obciążył go karą umowną. Na kwotę dochodzoną pozwem składa się 4.700 zł z tytułu naliczonej kary umownej oraz 432 zł i 79,92 zł z tytułu skapitalizowanych należności odsetkowych, które zostały naliczone od następnego dnia po dacie płatności noty karnej do dnia wystawienia poszczególnych not odsetkowych. **(pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym k. 2-4)**

W dniu 29 maja 2015 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie wydał w przedmiotowej sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, który następnie utracił moc w całości na skutek wniesienia przez pozwanego sprzeciwu, zaś sprawa została przekazana do rozpoznania tutejszemu Sądowi.

W sprzeciwie pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości lub części bądź o rozłożenie zadłużenia na raty. W uzasadnieniu przyznał, że zawarł z powodem w/w umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych. Podniósł m.in., że jest osobą chorą psychicznie, ma stwierdzoną schizofrenię paranoidalną oraz posiada orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu lekkim. Wyjaśnił, że znajduje się w trudnej sytuacji materialnej, nie jest w stanie spłacić zobowiązania, utrzymuje się jedynie ze świadczenia rentowego w wysokości 757 zł, nadto pozostaje osobą bezdomną, zamieszkuje w schronisku dla bezdomnych. **(nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym k. 5, sprzeciw k. 6v-7, postanowienie k. 10)**

Następnie powód uzupełnił braki pozwu po przekazaniu sprawy z elektronicznego postępowania upominawczego i podtrzymał powództwo w całości. Ponadto w piśmie procesowym z dnia 10 września 2015 roku wskazał, że podstawą wypowiedzenia z winy pozwanego umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych zawartej z pozwanym było zaleganie przez pozwanego z płatnościami i związku z tym, na podstawie pkt 6.2 umowy, powód naliczył pozwanemu karę umowną. Pozwany miał przy tym możliwość zapobiegnięcia skuteczności wypowiedzenia poprzez uiszczenie zadłużenia, czego jednak nie uczynił, na skutek czego karta SIM została dezaktywowana. Powód wskazał przy tym, że pozwany potwierdził własnoręcznym podpisem, że zapoznał się i zaakceptował Regulamin Świadczenia Usług (...), Cennik oraz Warunki Oferty Promocyjnej. Ponadto powód podniósł, że nie otrzymał żadnych konkretnych dowodów, które świadczyłyby o tym, że w chwili podpisania umowy pozwany znajdował się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Nadmieniał, że pozwany nie wykazał, aby w chwili podpisywania umowy nie był w stanie dokonywać czynności skierowanych na osiągnięcie zamierzonych skutków z pełną świadomością tych skutków i ich znaczenia. Zdaniem powoda umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych została zawarta z osobą posiadającą pełną zdolność do czynności prawnych, a więc jest ważna i nie ma podstaw do jej unieważnienia. **(pismo procesowe powoda k. 13-15, pozew k. 16-18)**

Na rozprawie w dniu 6 kwietnia 2016 roku pełnomocnik powoda nie stawił się, pomimo prawidłowego doręczenia zawiadomienia. Ustanowiony przez pozwanego zawodowy pełnomocnik wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu. Pełnomocnik pozwanego zakwestionował skuteczność wypowiedzenia pozwanemu umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych oraz naliczenia kary umownej. Podniósł, że pozwany poinformował powoda o zmianie swojego adresu, lecz powód nie doręczył mu w sposób prawidłowy ani wezwania do zapłaty zaległości, ani też wypowiedzenia przedmiotowej umowy. Pełnomocnik pozwanego podniósł, że ewentualny brak płatności nie był zawiniony przez pozwanego, a był spowodowany leczeniem w ośrodku zamkniętym. Wskazał, że zachodzą wątpliwości co do tego, czy zawarcie umowy przez pozwanego nie było dotknięte wadą oświadczenia woli, z uwagi na długotrwałe leczenie, zdiagnozowaną schizofrenię i uzależnienie od środków psychoaktywnych. Podniósł również, że kara umowna została nałożona na pozwanego w istocie za niewykonanie zobowiązania pieniężnego. **(protokół rozprawy k. 84)**

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 19 marca 2014 roku pozwany A. B. zawarł z powodem umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych nr (...), na czas oznaczony do dnia 19 marca 2016 roku, w ramach taryfy (...). W związku z zawarciem umowy pozwanemu została udzielona ulga w wysokości 7.298,73 zł. Jednocześnie w umowie zastrzeżono karę umowną w wysokości 5.000 zł z tytułu jednostronnego rozwiązania umowy przez abonenta lub przez operatora z winy abonenta przed upływem terminu ustalonego w umowie.

Integralną część umowy stanowiły także regulamin świadczenia usług i cennik usług, a pozwany potwierdził, że otrzymał, zapoznał się i zaakceptował powyższe regulacje.

Zgodnie z treścią zawartej umowy, powód zobowiązany był do świadczenia na rzecz pozwanego usług telekomunikacyjnych, zaś pozwany, zgodnie z warunkami wybranej oferty promocyjnej, zobowiązany był do uiszczania opłat za usługi telekomunikacyjne i inne usługi świadczone przez operatora, zgodnie z cennikiem, a ponadto do utrzymywania aktywnej kary SIM w sieci powoda przez cały okres trwania umowy. Zgodnie z treścią warunków oferty promocyjnej w przypadku naruszenia przez abonenta zobowiązania do utrzymywania aktywnej karty SIM przez

okres objęty umową, abonent był zobowiązany na żądanie operatora do naprawienia szkody poprzez zapłatę na jego rzecz kary umownej.

Stosownie do postanowień Regulaminu Świadczenia Usług (...) w przypadku naruszenia przez pozwanego postanowień umowy, w szczególności w zakresie obowiązku ponoszenia opłat, powód został uprawniony do rozwiązania umowy w każdym czasie ze skutkiem natychmiastowym po uprzednim wezwaniu pozwanego do zaprzestania naruszeń lub usunięcia ich skutków i bezskutecznym upływie wyznaczonego w tym celu terminu. **(dowód: kserokopia umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych k. 20-23, kserokopia regulaminu świadczenia usług telekomunikacyjnych k. 28-31, okoliczności bezsporne)**

W dniu 17 czerwca 2014 roku powód sporządził pismo skierowane do pozwanego, z wypowiedzeniem umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, o której mowa wyżej, wskazując w jego treści, że na koncie abonenckim pozwanego widnieje zadłużenie w łącznej wysokości 5.680,96 zł, na które składają się należności wynikające z nieopłaconych faktur i odsetek za zwłokę (673,19 zł) oraz kara umowna 5.000 zł. Do pisma powód załączył zestawienie kary umownej 5.000 zł oraz nieopłaconych faktur VAT i not odsetkowych opiewających na kwotę 680,96 zł.

Jednocześnie tego samego dnia powód sporządził pismo skierowane do pozwanego, zatytułowane „warunki odstąpienia od wypowiedzenia umowy”, w treści którego wskazał, że dokonanie wpłaty należności z faktur wraz z odsetkami za zwłokę w łącznej kwocie 680,96 zł, w terminie do dnia 11 sierpnia 2014 roku, spowoduje, iż dotychczas świadczone usługi zostaną przywrócone, wypowiedzenie umowy stanie się bezskuteczne, a naliczone kary umowne zostaną anulowane. **(dowód: kserokopia pisma z warunkami odstąpienia od wypowiedzenia umowy k. 33-34, kserokopia wypowiedzenia wraz z zestawieniem k. 35-36, k. 37, okoliczności bezsporne)**

Do dnia wyrokowania pozwany nie zapłacił powodowi kwoty dochodzonej pozwem. **(okoliczności bezsporne)**

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił bądź jako niesporny, bądź w oparciu o dowody z powołanych dokumentów, których prawdziwości nie kwestionowała żadna ze stron.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo nie było zasadne i nie zasługiwało na uwzględnienie.

W sprawie znajdują zastosowanie postanowienia umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych zawartej przez pozwanego z powodem oraz przepisy Kodeksu cywilnego. Jak wynika z pozwu i załączonych do niego dokumentów, w przedmiotowej sprawie powód domagał się od pozwanego zapłaty jedynie kary umownej oraz skapitalizowanych odsetek od tejże kary.

Rozważania w powyższym zakresie rozpocząć należy od wskazania, że zgodnie z treścią przepisu art. 353¹ k.c. strony, zawierające umowę, mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Cytowany przepis jednoznacznie określa granicę swobody umów wskazując, iż ta jest ograniczona w szczególności przepisami ustawy. Takim przepisem jest między innymi art. 483 § 1 k.c., zgodnie z treścią którego można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody, wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi, przez zapłatę określonej sumy (kara umowna). Cytowany przepis, z uwagi na zawartą w nim normę prawną, jest przepisem bezwzględnie obowiązującym.

Wskazać przy tym należy, że jak wynika z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, który Sąd orzekający w przedmiotowej sprawie w pełni podziela, przy ocenie charakteru zastrzeżonej kary należy brać pod uwagę charakter prawny zobowiązań, które należą do essentialia negotii, a nie obowiązki pochodne (dodatkowe) nie mające charakteru dominującego, a przez to nie wpływające na charakter zobowiązania strony (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2000 roku, w sprawie sygn. akt V CKN 171/00, LEX nr 52662). Tym samym to właśnie obowiązki, które można określić mianem podstawowych, decydują o charakterze zobowiązania strony i przesądzają, czy jest to zobowiązanie

pieniężne czy też nie. Obowiązki dodatkowe jako niemające podstawowego znaczenia dla zobowiązania stron, tj. nie wpływające na istnienie samego zobowiązania, nie wpływają również na jego charakter.

W przedmiotowej sprawie, na podstawie zawartej z pozwanym umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych powód zobowiązał się do świadczenia na rzecz pozwanego określonych usług telekomunikacyjnych, natomiast pozwany, jako abonent, zobowiązany był do opłacania abonamentu i uiszczania należności za inne usługi zgodnie z cennikiem. W umowie operator zastrzegł ponadto, że pozwany jest dodatkowo zobowiązany do utrzymywania aktywnej karty SIM w sieci powoda przez cały czas trwania umowy. Taka treść umowy stron pozwala jednoznacznie stwierdzić, iż zobowiązanie pozwanego niewątpliwie było od początku zobowiązaniem stricte pieniężnym, natomiast obowiązek utrzymywania aktywnej karty SIM w sieci powoda przez określony czas, miał jedynie charakter dodatkowy i uboczny, niemogący wpływać na charakter zobowiązania pozwanego. Podkreślenia jednak wymaga, że strona powodowa nie wykazała w żaden sposób, aby to pozwany nie wywiązał się z przyjętego zobowiązania o charakterze ubocznym, do utrzymywania aktywnej karty SIM, czy innego obowiązku o charakterze niepieniężnym, ani też nawet nie wyjaśnił na czym dokładnie polegał ów obowiązek utrzymywania „aktywnej” karty SIM i niewywiązanie się przez pozwanego z tego obowiązku (to wszak sam operator dezaktywował kartę SIM po wypowiedzeniu umowy z powodu braku płatności ze strony pozwanego). Zaznaczyć również należy, iż sama umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych ani załączniki do umowy w żadnym miejscu nie wyjaśniają na czym polega (jak ma być realizowany) obowiązek utrzymywania karty SIM w stanie aktywności – co abonent jest zobowiązany wykonywać aby uczynić zadość temu obowiązkowi. Jak natomiast wynika z Regulaminu Świadczenia Usług (...) karta SIM jest kartą mikroprocesorową wydawaną przez operatora, umożliwiającą korzystanie z usług telekomunikacyjnych. Powszechnie wiadomym jest, iż po zawarciu umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, wydaniu przez operatora karty SIM i aktywowaniu jej przez usługodawcę, zachowanie abonenta w praktyce ogranicza się (poza korzystaniem z usług telekomunikacyjnych przy pomocy karty SIM zainstalowanej w telefonie) do regulowania faktur VAT wystawionych przez operatora za świadczone usługi. Abonent nie podejmuje żadnych „działań” w stosunku do karty SIM. Tym samym utrzymanie karty SIM w stanie aktywności jest ściśle powiązane z podstawowym obowiązkiem umownym abonenta, tj. uiszczaniem opłat za usługi telekomunikacyjne i inne świadczone przez operatora usługi, stanowi zobowiązanie do realizacji umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych przez oznaczony czas (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 25 maja 2010 roku, sygn. akt VI ACa 1256/09). Nie trudno bowiem wyobrazić sobie sytuację, w której operator nawet nie posiada wiedzy o nieutrzymywaniu karty SIM w stanie „aktywności”, gdy abonent regularnie uiszcza abonament, nie korzystając z usług operatora telefonicznego i mając jednocześnie uszkodzoną kartę SIM w permanentnie wyłączonym aparacie telefonicznym.

Nadto Sąd zwrócił uwagę, że wraz z rozwiązaniem umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych sam powód dezaktywował kartę SIM, a zatem bezsprzecznie sam powód dokonał czynności wpływających na stan „aktywności” karty SIM.

Podkreślić również należy, że strona powodowa w złożonym pozwie oraz pismach procesowych powiązała nieopłacanie przez pozwanego faktur za świadczone usługi telekomunikacyjne z nałożoną na niego karą umowną, jednocześnie wskazując, iż z uwagi na brak zapłaty należności rozwiązała z pozwanym umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych. Powyższe wynika ponadto wprost z treści pisma z dnia 17 czerwca 2014 roku zatytułowanego „warunki odstąpienia od wypowiedzenia umowy”, w treści którego powód wskazał, że dokonanie wpłaty należności z faktur wraz z odsetkami za zwłokę w kwocie 680,96 zł spowoduje, iż dotychczas świadczone usługi zostaną przywrócone, wypowiedzenie umowy stanie się bezskuteczne, a naliczone kary umowne anulowane. Analiza treści omawianego pisma nie budzi wątpliwości w zakresie tego, że nałożona na pozwanego kara umowna była nierozzerwalnie powiązana z nieopłacaniem przez pozwanego wystawionych przez operatora faktur, skoro spłata zadłużenia była jedyną przesłanką do anulowania naliczenia kary.

Zastrzeżenie kary umownej w sytuacji, o której mowa, uznać należy za niedopuszczalne i jako takie w świetle przepisu art. 58 k.c. nieważne. Zgodnie bowiem z treścią art. 58 § 1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy, jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z

dnia 18 sierpnia 2005 roku, sygn. akt V CK 90/05, M. Prawn. 2005/18/874; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 1966 roku, sygn. akt III CR 45/66, LEX nr 5962; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 28 lipca 2005 roku, sygn. akt I ACa 368/05, OSAB 2005/3/3). Podobne stanowisko wielokrotnie zajął Sąd Okręgowy w Łodzi, między innymi w sprawach o sygnaturze III Ca 939/06, III Ca 466/08, III Ca 675/08, III Ca 681/07, III Ca 72/08.

Podnieść nadto należy, że zgodnie z przepisem art. 385¹ § 1 i 3 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, niezgodnione indywidualnie, nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Pozwany jako abonent nie miał rzeczywistego wpływu na treść postanowień umownych, w tym postanowień Warunków Oferty Promocyjnej. Postanowienia te zostały mu narzucone przez operatora sieci komórkowej. Postanowienia o karze umownej nakładanej w przypadku braku utrzymywania w stanie aktywności karty SIM, zawarte w Warunkach Oferty Promocyjnej, kształtują prawa i obowiązki pozwanego jako konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, a tym samym nie wiążą pozwanego.

Tym samym powództwo, jako niezasadne zasługiwało na oddalenie w całości.

]

O obowiązku zwrotu kosztów procesu Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności stron za wynik sprawy, na podstawie art. 98 k.p.c.

Jej zastosowanie jest uzasadnione faktem, że powództwo było niezasadne w całości, a tym samym powód winien zwrócić pozwanemu poniesione przezeń koszty procesu, na które złożyło się wynagrodzenie adwokata w kwocie 1.200 zł (§ 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2012 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu).

Mając powyższe na uwadze Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.